

Nr 654

av herr Sörenson m. fl.

om översyn av lagen om statlig lönegaranti vid konkurs.

Nuvarande lag om lönegaranti vid konkurs, antagen efter proposition 1970:201, har snart varit giltig under tre års tid. Dess effekter kan därför alltmer skönjas. Enligt erfarenheter vunna genom material som berör medlemmarna i de båda huvudorganisationerna LO och TCO har den nya lagen inneburit betydligt förbättrad lönetrygghet för anställda som drabbats av konkurser. Vissa negativa effekter har emellertid också påvisats, varav främst följande förtjänar framhållas.

Handläggningstider

I proposition 1970:201 gjordes bedömningen att normaltiden från konkursbeslut till utbetalningsdag för löntagare kunde uppskattas till tre månader vid förvaltar konkurser och en till tre månader vid s. k. fattigkonkurser. Enligt vad LO och TCO erfarit har dessa tider avsevärt kommit att förlängas. Normaltiderna synes för närvarande uppgå till sex månader respektive ett år. Orsakerna är flera, men bland dem får ses tröghet från konkursförvaltarnas sida när det gäller att anmäla godkända bevakningar - sannolikt därför att förvaltarna avvaktar förekommande bevakningars slutbehandling för att kunna anmäla dem på en gång. Vad gäller fattigbevakningarna bör fördröjningen ses mot bakgrunden av samarbetsvilja från de konkurssatta arbetsgivarnas sida. Här kan otillräckliga resurser på kronofogdesidan också spela en roll. Bestrider nämligen den konkurssatta företagaren en lönefordran anmäld till kronofogdeämbetet kan detta jämlikt lönegarantilagens 9 § första stycket meddela helt eller partiellt avslag. Löneborgenären har då att väcka process för att hävda sin rätt. Sådana processer kan bli långdragna. Samtliga ovan anförda fall medför men för löntagarparten dels genom tidsutdräkterna, dels genom ensidighet från kronofogdemyndigheten till fördel för företagsidan.

Processuellt förfarande

Svårigheten för löneborgenärer att enligt 9 § bevaka sin rätt i fattigkonkurser kan också uppstå därigenom att konkursen hunnit avskrivas innan anmälan kunnat ske. Är företagets form då aktiebolag, har bolaget upplösts enligt aktiebolagslagens regler och saknar därigenom partsbehörighet. Därmed avvisas ett eventuellt mål i tingsrätterna. Även detta verkar till fördel för arbetsgivarparten och mot löntagarna, vilket kan följa av att myndigheten som regel fattar beslut enbart på basen av kommunikation med företagaren.

Rättegångshinder

Rättegångshinder — lis pendens och res judicata — kan ofta förekomma och hindra löntagaren att processuellt få ut sin rätt. Föregås fattigkonkurs av betalningsföreläggande och utmättningsförsök kan samma fordran som behandlas i slutbeviset vara orsaken till att fattigkonkurs inträder. Vid den tidpunkt då lönefordran sedan skall behandlas kan slutbeviset efter omständigheterna ha vunnit laga kraft eller ej. Som följd av myndighetens handläggning av anmäld lönefordran kan därvid följa att denna helt eller delvis avvisas enligt 9 § första stycket i lönegarantilagen. Arbetstagaren måste då inom en månad väcka talan för att få sin rätt. Därvid kan hinder resas av lis pendens- och res judicata-karaktär till allvarligt men för löntagaren.

Rättegångskostnader

Om kronofogdemyndigheten meddelat helt eller partiellt avslag på framställning om rätt till lönegarantimedel enligt lönegarantilagen och löneborgenären sedan enligt given hänvisning väckt talan och fört process mot arbetsgivaren kan han oavsett målets utgång inte erhålla ersättning för rättegångskostnaderna. Arbetsgivaren saknar ju på grund av konkursen medel att täcka dessa kostnader — även om så utdöms. Därför vore det rimligt att också rättegångskostnaderna innehölls i lönegarantilagen.

Obehörigt utnyttjande

Enligt uppgifter har lagen om lönegaranti obehörigt också kunnat utnyttjas av företagare därigenom att dennes hustru anställts som löntagare inför hotande konkurstillfälle. Med stöd av lagen har härigenom betydande lönebelopp kunnat undandragas övriga fordringsägare och tillförts företagarens familj, vilket inte kan anses vara lagens mening.

Ensidig handläggning

I motionen har tidigare påvisats ensidig handläggning av myndigheten till förmån för företagarparten i samband med fattigkonkurser. Dubbelriktad kommunikation är föreskriven i 10 § kungörelsen om statlig lönegaranti vid konkurs, en föreskrift som dock endast följs i ringa mån. Skärpta regler härför eller bättre organisation borde kunna skapas så att ensidigheten därmed undanröjes.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs
att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om snara åtgärder för att
undanröja brister i lagen om lönegaranti vid konkurser.

Stockholm den 24 januari 1974

LARS-INGVAR SÖRENSON (s)

HOLGER MOSSBERG (s)

KJELL NILSSON (s)

i Växjö

SIVERT ANDERSSON (s)

i Stockholm

MAGNUS PERSSON (s)

i Karlstad

MAJ-LIS LANDBERG (s)

OVE KARLSSON (s)

i Malung

KERSTIN ANDERSSON (s)

i Kumla

